Semetrálny projekt IEL 2015/16

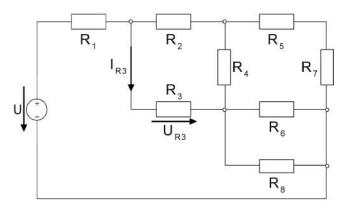
Róbert Kolcún, xkolcu
00 10. prosince 2015

1 Príklad č.1 (A)

Stanovte napätí U_{R3} a proud I_{R3} . Použijte metodu postupného zjednodušovaní obvodu.

sk.	U[V]	$R_1[\Omega]$	$R_2[\Omega]$	$R_3[\Omega]$	$R_4[\Omega]$	$R_5[\Omega]$	$R_6[\Omega]$	$R_7[\Omega]$	$R_8[\Omega]$
A	80	350	650	410	130	360	750	310	190

1.1 Zjednodušenie obvodu

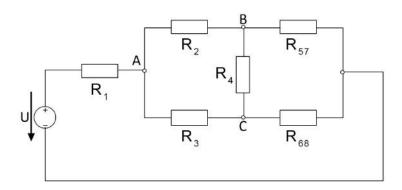

Obrázek 1: Zadaný obvod

Zadaný obvod si mozeme zjednodusit. Zjednotenim paralelne zapojenych rezistorov R_6 a R_8 nám vznikne rezistor R_{68} a zjednotenim seriovo zapojenych rezistorov R_5 a R_7 vznikne rezistor R_{57} .

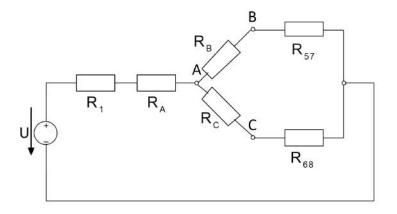
$$R_{68} = \frac{R_6 * R_8}{R_6 + R_8} \quad R_{57} = R_5 + R_7$$

V zjednodusenom obvode si oznacime uzly A B C, pre prevod trojuholnika na hviezdu.

Obrázek 2:

Trojuholnik prevedieme na hviezdu

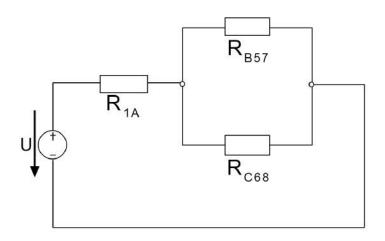

Obrázek 3:

$$R_A = \frac{R_2 * R_3}{R_2 + R_3 + R_4}$$
 $R_B = \frac{R_2 * R_4}{R_2 + R_3 + R_4}$ $R_C = \frac{R_3 * R_4}{R_2 + R_3 + R_4}$

Seriovo zapojene rezistory R_1R_A , R_BR_{57} , R_CR_{68} zjednotime do R_{1A} , R_{B57} , R_{C68} .

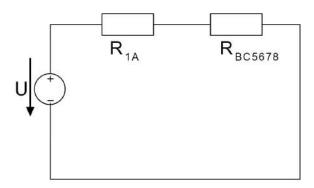
$$R_{1A} = R_1 + R_A$$
 $R_{B57} = R_B + R_{57}$ $R_{C68} = R_C + R_{68}$

Obrázek 4:

Znova zjednotime paralelne zapojene rezistory R_{B57} a R_{C68} .

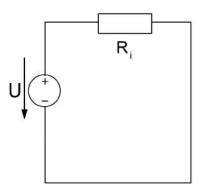
$$R_{BC5678} = \frac{R_{B57} * R_{C68}}{R_{B57} + R_{C68}}$$

Obrázek 5:

Po zjednoteni seriovo zapojenych rezistorov R_{1A} a R_{BC5678} dostaneme jednoduchy obvod so zdrojom napätia a jednym rezistorom R_i .

$$R_i = R_{1A} + R_{BC5678}$$

Obrázek 6:

Z jednoducheho obvodu si vypocitame celkovy prud I_i .

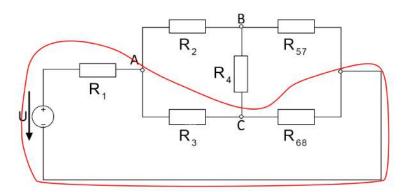
$$I_i = \frac{U}{R_i}$$

1.2 Výpočet I_3

Zostavime rovnicu pre vypocet I_3 .

$$I_3 = \frac{U_{R3}}{R_3}$$

Pre vypocet I_3 potrebujeme zistit hodnotu neznámej U_{R3} , k tomu pouzijeme obrázok č.2 kde dostaneme slučku.

Z obrazka dostaneme slučku pre vypocet U_{R3} . $U_{R3} = U - U_{R68} - U_{R1}$ Z danej rovnice zistíme ze sa potrebujeme dopracovat k neznamej U_{R68} a U_{R1} . Tak ako sme v zadanom obvode rezistory zhlukovali, teraz ich budeme rozdelovat a postupne ratat ich napätia a prúdy.

Z obrázka č.5 vypočítame $U_{RBC5678}$ a U_{1A} .

$$U_{RBC5678} = R_{BC5678} * I_i \quad U_{1A} = R_{1A} * I_i$$

Teraz môzeme z obrázka č.4 vypočítat I_{C68} ktoré potrebujeme pre obrázok č.3 pre výpočet U_{R68} .

$$I_{C68} = \frac{U_{RBC5678}}{R_{C68}}$$

Z obrázka č.3 vypočítame potrebné neznáme U_{R68} a U_{R1} .

$$U_{R1} = R_1 * I_i \quad U_{R68} = R_{68} * I_{C68}$$

Vypočítame hodnoty vsetkých rezistorov a hodnôt potrebných pre výpočet I_3 .

R1 [Ω]	R2 [Ω]	R3 [Ω]	R4 [Ω]	R5 [Ω]	R6 [Ω]	R7 [Ω]	R8 [Ω]		
350	650	410	130	360	750	310	190		
RA [Ω]	RB [Ω]	RC [Ω]		R57	[Ω]	R68	[Ω]		
223,94958	71,0084034	44,789916		67	70	151,595	57447		
	R1A [Ω]		RB57 [Ω]			RC68 [Ω]			
	573,9495798		741,0084034 1			96,3856606			
				R	BC5678 [Ω]				
			155,2425287						
	Ri [Ω]								
	729,1921085								

Obrázek 7: Vysledky odporov rezistorov

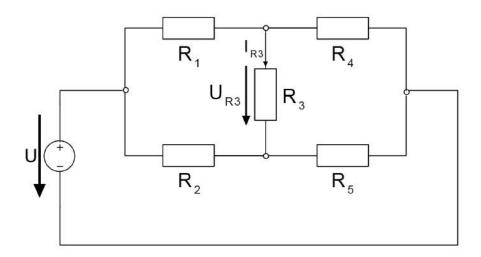
U [V]							
	80						
li [A]	URBC5678 [V]	U1A[V]					
0,10971	17,03172888	62,968271					
	IC68 [A]						
	0,086725929						
UR68 [V]	UR1 [V]						
13,1472818	38,39866021						
	U3 [V]						
28,4540							
I3 [A]							
	0,0694						

Obrázek 8: Vysledky prúdov a napätí

2 Príklad č.2 (F)

Stanov
te napieti U_{R3} a proud I_{R3} . Pouzijte metodu Theveninovy věty.

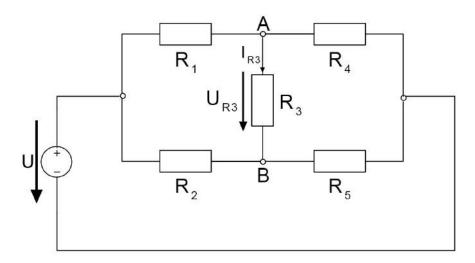
sk.	U[V]	$R_1[\Omega]$	$R_2[\Omega]$	$R_3[\Omega]$	$R_4[\Omega]$	$R_5[\Omega]$
F	130	350	600	195	650	280

Obrázek 9:

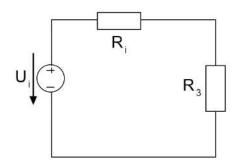
2.1 Riesenie obvodu

Na obvode si označíme body A B medzi ktorými budeme rátat napätie.

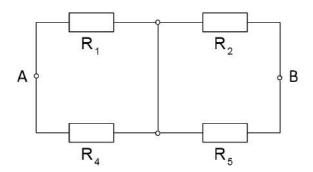
Obrázek 10:

Z Theveninove vety vieme ze daný obvod si môzeme prekreslit na obvod s jedným napätím U, rezistorom na ktorom budeme rátat napätie (R_3) a druhý rezistor do ktorého zjednotíme vsetky zvysné rezistory (R_i) .

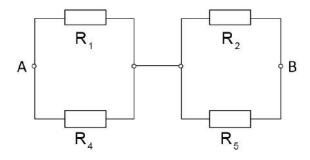
Obrázek 11:

Odpor R_i vypočítame z odporov R_1, R_2, R_4, R_5 . Ich schému zapojenia si môzeme zakreslit takto:

Obrázek 12:

Pre lepsie pochopenie zapojenia odporov si to môzeme prekreslit takto:

Obrázek 13:

Z obrázka vydíme ze odpory R_1, R_4 a R_2, R_5 su zapojené paralelne.

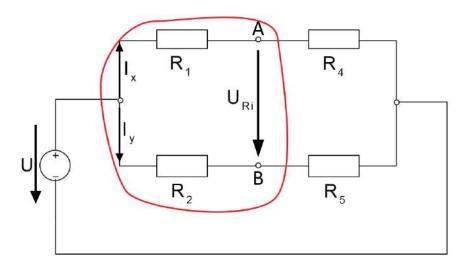
$$R_{14} = rac{R_1*R_4}{R_1+R_4} \quad R_{25} = rac{R_2*R_5}{R_2+R_5}$$
 A $ightharpoonup
ightharpoonup
ightharp$

Obrázek 14:

Výsledny odpor R_i sa rovna sériovemu zapojeniu odporov R_{14} a R_{25} .

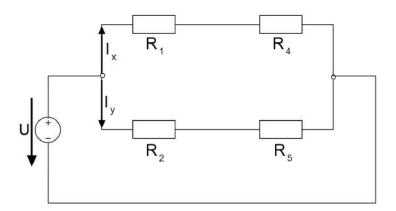
$$R_i = R_{14} + R_{25}$$
 $R_i = \frac{R_1 * R_4}{R_1 + R_4} + \frac{R_2 * R_5}{R_2 + R_5}$

Na obrázku č.10 si zvolíme prúdy I_x a I_y a pre výpočet U_{Ri} si zoberieme slučku:

Obrázek 15:
$$R_1 * I_x + U_{Ri} - R_2 * I_y = 0$$

Pre výpočet prúdov I_x a I_y si zvolíme zadaný obvod, kde môzeme vidiet ze odpory R_1, R_4 a R_2, R_5 sú zapojené do série.

Obrázek 16:

$$I_x = \frac{U}{R_1 + R_4} \quad I_y = \frac{U}{R_2 + R_5}$$

 I_x a I_y dosadíme do predchádzajucej rovnice a vyjadrime z nej U_{Ri} .

$$U_{Ri} = \frac{R_2 * U}{R_2 + R_5} - \frac{R_1 * U}{R_1 + R_4}$$

Z obrázka č.11 si vytvoríme rovnicu pre výpočet I_{R3} .

$$I_{R3} = \frac{U_{Ri}}{R_i + R_3}$$
 $I_{R3} = \frac{\frac{R_2 * U}{R_2 + R_5} - \frac{R_1 * U}{R_1 + R_4}}{\frac{R_1 * R_4}{R_1 + R_4} + \frac{R_2 * R_5}{R_2 + R_5} + R_3}$

Ďalej si odvodíme rovnicu pre výpočet U_{R3} .

$$U_{R3} = I_{R3} * R_3$$
 $U_{R3} = \frac{\frac{R_2 * U}{R_2 + R_5} - \frac{R_1 * U}{R_1 + R_4}}{\frac{R_1 * R_4}{R_1 + R_4} + \frac{R_2 * R_5}{R_2 + R_5} + R_3} * R_3$

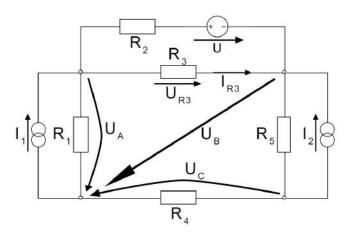
Nakoniec dosadíme zadané hodnoty a vypočítame U_{R3} a I_{R3} .

$$I_{R3} = 0,0703A$$
 $U_{R3} = 13,7128V$

3 Príklad č.3 (E)

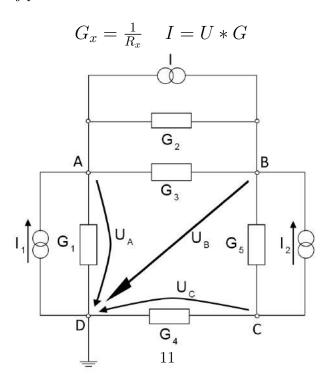
Stanovte napěti U_{R3} a proud I_{R3} . Pouzijte metodu uzlových napěti $(U_A,\,U_B,\,U_C)$.

sk	U[V]	$I_1[A]$	$I_2[A]$	$R_1[\Omega]$	$R_2[\Omega]$	$R_3[\Omega]$	$R_4[\Omega]$	$R_5[\Omega]$
F	135	0,55	0,65	520	420	520	420	215

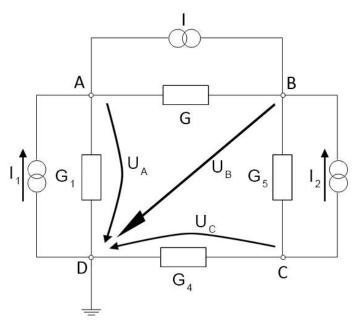
3.1 Zmena obvodu

Pre výpočet si v zadanom obvode zmeníme odpory na vodivost a zdroj napätia na zdroj prúdu.

V obvode si môzeme zjednotit paralelne zapojéne vodivosti.

$$R = \frac{R_2 * R_3}{R_2 + R_3}$$
 $\frac{1}{G} = \frac{\frac{1}{G_2 * G_3}}{\frac{G_3 + G_2}{G_2 * G_3}}$ $G = G_2 + G_3$

Zo zmeneného obvodu si vyjadrime rovnice pre výpočet napätí U_A, U_B, U_C , pomocou prúdov ktoré nám vstupujú/vystupujú z uzlov A, B, C.

3.2 Výpočet U_A, U_B, U_C

Pre zjednodusenie počítania si upravýme $G_x + G_y + G_z$ na G_{xyz} .

$$G_{23} = G_2 + G_3$$
 $G_{45} = G_4 + G_5$ $G_{123} = G_1 + G_2 + G_3$ $G_{235} = G_2 + G_3 + G_5$

Rovnice (A, B, C) ktoré sme dostali prevedieme do matice.

$$\begin{pmatrix} G_{123} & -G_{23} & 0 \\ G_{23} & -G_{235} & G_5 \\ 0 & G_5 & -G_{45} \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} U_A \\ U_B \\ U_C \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} I + I_1 \\ I - I_2 \\ I_2 \end{pmatrix}$$

Pomocou Sarrusovho pravidla si z matice vypočítame D_S, D_1, D_2, D_3 .

$$D_S: (G_{123}*-G_{235}*-G_{45} + -G_{23}*G_5*0 + 0*G_{23}*G_5) - (0*-G_{235}*0 + G_{23}*-G_{23}*-G_{45} + G_5*G_5*G_{123}) = G_{123}*G_{235}*G_{45} - G_{23}*G_{23}*G_{45} - G_{123}*G_5*G_5$$

$$\begin{pmatrix}
I + I_1 & -G_{23} & 0 \\
I - I_2 & -G_{235} & G_5 \\
I_2 & G_5 & -G_{45}
\end{pmatrix}$$

$$D_1: ((I+I_1)*-G_{235}*-G_{45}+-G_{23}*G_5*I_2+0*(I-I_2)*G_5)-(I_2*-G_{235}*0+G_5*G_5*(I+I_1)+-G_{45}*(I-I_2)*-G_{23})=(I+I_1)*G_{235}*G_{45}-I_2*G_{23}*G_5-G_5*G_5*(I+I_1)-(I-I_2)*G_{45}*G_{23}$$

$$\begin{pmatrix}
G_{123} & I + I_1 & 0 \\
G_{23} & I - I_2 & G_5 \\
0 & I_2 & -G_{45}
\end{pmatrix}$$

$$D_2: (G_{123}*(I-I_2)*-G_{45}+(I+I_2)*G_5*0+0*G_{23}*I_2) - (0*(I-I_2)*0+I_2*G_5*G_{123}+-G_{45}*G_{23}*(I+I_1) = -G_{123}*(I-I_2)*G_{45}-I_2*G_5*G_{123}+G_{45}*G_{23}*(I+I_1)$$

$$\begin{pmatrix}
G_{123} & -G_{23} & I + I_1 \\
G_{23} & -G_{235} & I - I_2 \\
0 & G_5 & I_2
\end{pmatrix}$$

$$D_3: (G_{123}*-G_{235}*I_2+-G_{23}*(I-I_2)*0+(I+I_1)*G_{23}*G_5)-(0*-G_{235}*(I+I_1)+G_5*(I-I_2)*G_{123}+G_{23}*-G_{23}*I_2=-G_{123}*G_{235}*I_2+(I+I_1)*G_{23}*G_5-G_5*(I-I_2)*G_{123}+G_{23}*G_{23}*I_2$$

Po vyjadrení D_S, D_1, D_2, D_3 , zapíšene a dosadíme do rovníc pre výpočet U_A, U_B, U_C .

$$U_A = \frac{D_1}{D_S}$$

$$U_A = \frac{(I+I_2)*G_{235}*G_{45} - I_2*G_{23}*G_5 - G_5*G_5*(I+I_1) - (I-I_2)*G_{45}*G_{23}}{G_{123}*G_{235}*G_{45} - G_{23}*G_{23}*G_{45} - G_{123}*G_5*G_5}$$

$$U_B = \frac{D_2}{D_S} \quad U_B = \frac{-G_{123}*(I - I_2)*G_{45} - I_2*G_5*G_{123} + G_{45}*G_{23}*(I + I_1)}{G_{123}*G_{23}*G_{45} - G_{23}*G_{23}*G_{45} - G_{123}*G_5*G_5}$$

$$U_C = \frac{D_3}{D_S}$$

$$U_C = \frac{-G_{123}*G_{235}*I_2 + (I+I_1)*G_{23}*G_5 - G_5*(I-I_2)*G_{123} + G_{23}*G_{23}*I_2}{G_{123}*G_{235}*G_{45} - G_{23}*G_{23}*G_{45} - G_{123}*G_5*G_5}$$

3.3 Výpočet U_{R3} a I_{R3}

Nakoniec vypočítame napätie U_{R3} ktoré je medzi uzlami A,Ba prúd I_{R3}

$$U_{R3} = U_A - U_B$$

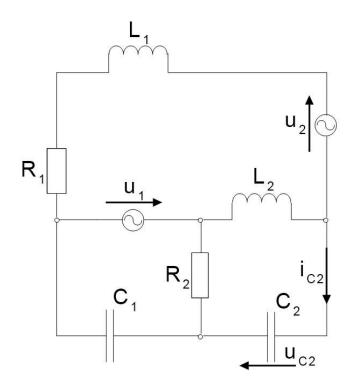
$$I_{R3} = \frac{U_{R3}}{R_3} \quad I_{R3} = \frac{U_A - U_B}{R_3}$$

UA [V] 259,1746032	UB [V] 172,5079365	UC [V] 21,66666667
UR3 86,66	,	

4 Príklad č.4 (A)

Pro napájecí napětí platí: $u_1 = U_1 * sin(2\pi ft)$. Ve vztahu pro napětí $u_{C2} = U_{C2} * sin(2\pi ft + \varphi c_2)$ určete $|U_{C2}|$ a φc_2 . Pouzijte metodu smyčkových proudu. Pozn. Pomocné "směry šipek napájecích zdroju platí pro speciální časový okamžik $(t = \frac{\pi}{2\omega})$."

sk.	$U_1[V]$	$U_2[V]$	$R_1[\Omega]$	$R_2[\Omega]$	$L_1[mH]$	$L_2[mH]$	$C_1[\mu F]$	$C_2[\mu F]$	f[Hz]
A	35	55	125	140	120	100	200	105	70

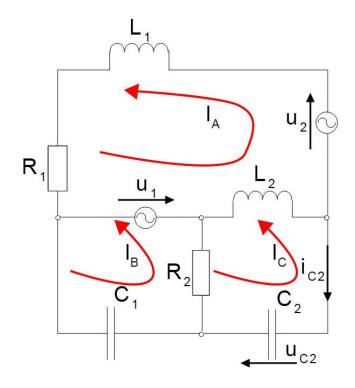

4.1 Výpočet

Najskôr si vypočítame hodnoty reaktacie cievok L_1, L_2 a kondenzátorov C_1, C_2 .

$$\omega=2*\pi*f=439,823\,rad/s$$

$$X_{L1} = \omega * L_1 * j = 52,7788j \Omega$$
 $X_{L2} = \omega * L_2 * j = 43,9823j \Omega$ $X_{C1} = -\frac{j}{\omega * C_1} = -11.3682j \Omega$ $X_{C2} = -\frac{j}{\omega * C_2} = -21.6537j \Omega$

Z obrázka si vyjadrime rovnice pre prúdy $I_A, I_B, I_C.$ Z ktorých si vytvoríme maticu.

$$\begin{pmatrix} X_{L2} + X_{L1} + R_1 & 0 & -X_{L2} \\ 0 & X_{C1} + R_2 & -R_2 \\ -X_{L2} & -R_2 & X_{C2} + X_{L2} + R_2 \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} I_A \\ I_B \\ I_C \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -U_1 - U_2 \\ U_1 \\ 0 \end{pmatrix}$$

Pomocou Sarrusovho pravidla si z matice vypočítame D_S, D_A, D_B, D_C .

$$D_S: (X_{L2} + X_{L1} + R_1) * (X_{C1} + R_2) * (X_{C2} + X_{L2} + R_2) - X_{L2}^2 * (X_{C1} + R_2) - R_2^2 * (X_{L2} + X_{L1} + R_1)$$

$$\begin{pmatrix} -U_1 - U_2 & 0 & -X_{L2} \\ U_1 & X_{C1} + R_2 & -R_2 \\ 0 & -R_2 & X_{C2} + X_{L2} + R_2 \end{pmatrix}$$

$$D_A: -(U_1+U_2)*(X_{C1}+R_2)*(X_{C2}+X_{L2}+R_2) + X_{L2}*U_1*R_2 + R_2^2*(U_1+U_2)$$

$$\begin{pmatrix} X_{L2} + X_{L1} + R_1 & -U_1 - U_2 & -X_{L2} \\ 0 & U_1 & -R_2 \\ -X_{L2} & 0 & X_{C2} + X_{L2} + R_2 \end{pmatrix}$$

$$D_{B}:$$

$$(X_{L2}+X_{L1}+R_1)*U_1*(X_{C2}+X_{L2}+R_2)-(U_1+U_2)*R_2*X_{L2}-X_{L2}*U_1*X_{L2}$$

$$\begin{pmatrix}
X_{L2} + X_{L1} + R_1 & 0 & -U_1 - U_2 \\
0 & X_{C1} + R_2 & U_1 \\
-X_{L2} & -R_2 & 0
\end{pmatrix}$$

$$D_C: -X_{L2} * (X_{C1} + R_2) * (U_1 + U_2) + R_2 * U_1 * (X_{L2} + X_{L1} + R_1)$$

$$\begin{split} I_A &= \frac{D_A}{D_S} = \frac{-(U_1 + U_2)*(X_{C1} + R_2)*(X_{C2} + X_{L2} + R_2) + X_{L2}*U_1*R_2 + R_2^2*(U_1 + U_2)}{(X_{L2} + X_{L1} + R_1)*(X_{C1} + R_2)*(X_{C2} + X_{L2} + R_2) - X_{L2}^2*(X_{C1} + R_2) - R_2^2*(X_{L2} + X_{L1} + R_1)} \\ I_B &= \frac{D_B}{D_S} &= \frac{(X_{L2} + X_{L1} + R_1)*U_1*(X_{C2} + X_{L2} + R_2) - (U_1 + U_2)*R_2*X_{L2} - X_{L2}*U_1*X_{L2}}{(X_{L2} + X_{L1} + R_1)*(X_{C1} + R_2)*(X_{C2} + X_{L2} + R_2) - X_{L2}^2*(X_{C1} + R_2) - R_2^2*(X_{L2} + X_{L1} + R_1)} \\ I_C &= \frac{D_C}{D_S} &= \frac{-X_{L2}*(X_{C1} + R_2)*(U_1 + U_2) + R_2*U_1*(X_{L2} + X_{L1} + R_1)}{(X_{L2} + X_{L1} + R_1)*(X_{C1} + R_2)*(X_{C2} + X_{L2} + R_2) - X_{L2}^2*(X_{C1} + R_2) - R_2^2*(X_{L2} + X_{L1} + R_1)} \end{split}$$

$$I_A = 0,1874 + 0,2661j A$$

$$I_B = 1.57 - 1.866j A$$

$$I_C = 1.1684 - 1.9935j A$$

Následne vypočítame $|U_{C2}|$.

$$U_{C2} = X_{C2} * I_C = -43,1662 - 25,2992j V$$

$$|U_{C2}| = \sqrt{Re^2 + Im^2} = \sqrt{-43,1662^2 - 25,2992^2} = 50,0337 V$$

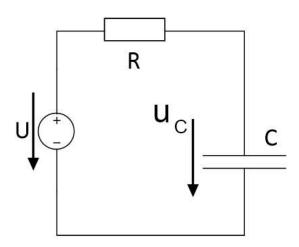
Potom vypočítame fázovy posun φ_{C2} .

$$\varphi_{C2} = arctan(\frac{Im}{Re}) = \frac{-25,2992}{-43,1662} = 30^{\circ} 22' 26.4$$
"

5 Príklad č.5 (F)

Sestavte diferenciální rovnici popisující chování obvodu na obrázku, dále ji upravte dosazením hodnot parametru. Vypočítejte analytické řesení $u_C = f(t)$. Proveďte kontrolu výpočtu dosazením do sestavené diferenciální rovnice.

sk.	U[V]	C[F]	$R[\Omega]$	$u_c(0)[V]$
F	9	35	15	4

5.1 Vyjadrenie rovníc

$$u'_c = \frac{1}{C} * I$$

 Vyjadrime si I z II. Kirchhoffoveho zákona a dosadíme do predchádzajucej rovnice.

$$u_r + u_c - U = 0$$
 $I * R + u_c - U = 0$ $I = \frac{U - u_c}{R}$ $u'_c = \frac{1}{C} * \frac{U - u_c}{R}$

Danú rovnicu upravíme, dostaneme obecný tvar rovnice a dosadením hôdnot (C, R) dostaneme konkrétny tvar diferenciálnej rovnice.

$$C * R * u'_c - u_c = U$$

$$525 * u'_c + u_c = 9 \implies 525\lambda + 1 = 0 \qquad \lambda = -\frac{1}{525}$$
 20

Vyjadrime si očakávany tvar rovnice.

$$u_c(t) = c(t) * e^{\lambda t} u_c(t) = c(t) * e^{-\frac{1}{525}t}$$
$$u'_c(t) = c'(t) * e^{-\frac{1}{525}t} + c(t) * e^{-\frac{1}{525}t} * (-\frac{1}{525})$$

Dosadíme $u'_c(t)$ a $u_c(t)$ do rovnice.

$$525 * u'_c + u_c = 9$$
 $525 * (c'(t) * e^{-\frac{1}{525}t}) = 9$

Vyjadrime si c'(t).

$$c'(t) * e^{-\frac{1}{525}t} = \frac{9}{525}$$
 $c'(t) = \frac{\frac{9}{525}}{\frac{1}{2525}t}$ $c'(t) = \frac{9}{525} * e^{\frac{1}{525}t}$

Rovnicu integrujeme.

$$\int c'(t) dt = \int \frac{9}{525} * e^{\frac{1}{525}t} dt$$

$$c(t) + K_1 = \frac{9}{525} * e^{\frac{1}{525}t} * \frac{1}{\frac{1}{525}} + K_2$$

$$K = K_2 - K_1 \qquad c(t) = 9 * e^{\frac{1}{525}t} + K$$

Dosadíme c(t) do obecného tavru rovnice.

$$u_c(t) = (9 * e^{\frac{1}{525}t} + K) * e^{-\frac{1}{525}t}$$
 $u_c(t) = 9 + K * e^{-\frac{1}{525}t}$

Hľadáme hodnotu K.

$$u_c(0) = 4 \to t = 0$$
 $4 = 9 + K * e^0$ $K = -5$
 $u_c(t) = 9 - 5 * e^{-\frac{1}{525}t}$

Spravíme skúšku správnosti.

$$525 * u'_c + u_c = 9 525 * (0 - 5 * e^{-\frac{1}{525}t} * -\frac{1}{525}) + 9 - 5 * e^{-\frac{1}{525}t} = 9$$
$$5 * e^{-\frac{1}{525}t} - 5 * e^{-\frac{1}{525}t} = 0$$
$$0 = 0 \checkmark$$

Príklad 1 (A)	Príklad 2 (F)	Príklad 3 (E)	Príklad 4 (A)	Príklad 5 (F)
U _{R3} = 28,4540 V	U _{R3} = 13,7128 V	U _{R3} = 86,6667 V	U _{C2} = 50,0337 V	$u_c(t) = 9 - 5 * e^{\frac{1}{525}t}$
I _{R3} = 0,0694 A	I _{R3} = 0,0703 A	I _{R3} = 0,1667 A	$\varphi_{\rm C2}$ = 30° 22' 26,4"	a _c (i) 3 · 0 · 0